

สิ่งที่ต้องรู้และปฏิบัติ...สำหรับผู้มีวิชาชีพครู

จัดทำโดย นางสาวรังสิมา ภู่แปลง นิติกรชำนาญการ

คู่มือการศึกษา นิติศาสตร์บัณฑิต เนติบัณฑิตไทย ดิลปศาสตร์
บัณฑิต การศึกษามหาบัณฑิต

ตรวจแก้ไขโดย นายอำนาจ สนิท ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล

คู่มือการศึกษา นิติศาสตร์บัณฑิต นิติศาสตร์มหาบัณฑิต การศึกษาศาสตรบัณฑิต
ดิลปศาสตร์มหาบัณฑิต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (นครสวรรค์, อุทัยธานี)

ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน 2554 ที่ผ่านมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 มีผู้สอบ
คัดเลือกได้และผู้สอบแข่งขันได้เข้ามาบรรจุเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในตำแหน่ง “ครูผู้ช่วย” เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 96
อัตรา ซึ่งทั้งหมดได้แยกย้ายไปบรรจุอยู่ในโรงเรียนต่าง ๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ครูผู้ช่วยทั้งหลาย
เหล่านี้ หรือข้าราชการครูคนอื่น ๆ บางรายอาจจะยังไม่เข้าใจระเบียบวินัยของกรมเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งมีความเคร่งครัดใน
ระเบียบวินัยมากกว่าการเป็นข้าราชการอื่น ๆ เพราะเป็นผู้มีวิชาชีพที่เชื่อถือศรัทธาของประชาชน ในฐานะที่ถือได้ว่าเป็นพ่อนิคมแม่พิมพ์ของชาติ
ในการนี้จึงได้นำข้อบังคับครุสภาว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรม ตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2550 เฉพาะในส่วนของแบบแผนพฤติกรรมตาม
จรรยาบรรณของวิชาชีพครุสมาฝากให้ได้ศึกษาทำความเข้าใจว่าจรรยาบรรณของวิชาชีพครูมีอะไรบ้าง

จรรยาบรรณต่อตนเอง ครูต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทาง
วิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ โดยต้องประพฤติและละเว้นการประพฤติตามแบบแผนพฤติกรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก. พฤติกรรมที่พึงประสงค์

1. ประพฤติตนเหมาะสมกับสถานภาพและเป็นแบบอย่างที่ดี
2. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตตามประเพณีและวัฒนธรรมไทย
3. ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จอย่างมีคุณภาพ ตามเป้าหมายที่กำหนด
4. ศึกษา หาความรู้ วางแผนพัฒนาตนเอง พัฒนางานและสะสมผลงานอย่างสม่ำเสมอ
5. ดำรงไว้ซึ่งเกียรติยศและศักดิ์ศรีของวิชาชีพที่พัฒนาและก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

พึงประสงค์

ข. พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

1. เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือเสพสิ่งเสพติดจนขาดสติหรือแสดงกิริยาไม่สุภาพเป็นที่น่ารังเกียจในสังคม
2. ประพฤติผิดทางรัฐสภาหรือมีพฤติกรรมล่วงละเมิดทางเพศ
3. ขาดความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้น ความเอาใจใส่ จนเกิดความเสียหายในการปฏิบัติงานตามหน้าที่
4. ไม่รู้หรือไม่แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนรู้ และการปฏิบัติหน้าที่
5. ขัดขวางการพัฒนาองค์กรจนเกิดผลเสียหาย

จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ครูต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ โดยต้อง
ประพฤติและละเว้นการประพฤติตามแบบแผนพฤติกรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก. พฤติกรรมที่พึงประสงค์

1. แสดงความชื่นชมและศรัทธาในคุณค่าของวิชาชีพ
2. รักษาชื่อเสียงและปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ
3. ยกย่องและเชิดชูเกียรติผู้มีผลงานในวิชาชีพให้สาธารณชนรับรู้อย่างเหมาะสม
4. อุทิศตนเพื่อความก้าวหน้าของวิชาชีพ
5. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริตตามกฎ ระเบียบ และแบบแผนของทางราชการ
6. เลือกลงหลักวิชาที่ถูกต้อง สร้างสรรค์เทคนิค วิธีการใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาวิชาชีพ

- 7. ใช้องค์ความรู้หลากหลายในการปฏิบัติหน้าที่ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกในองค์กร
- 8. เข้าร่วมกิจกรรมของวิชาชีพหรือองค์กรวิชาชีพอย่างสร้างสรรค์

ข. พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

- 1. ไม่แสดงความภาคภูมิใจในการประกอบวิชาชีพ
- 2. ดูหมิ่น เหยียดหยาม ให้อภัยผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ศาสนิกในวิชาชีพ หรือองค์กรวิชาชีพ
- 3. ประกอบการงานอื่นที่ไม่เหมาะสมกับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา
- 4. ไม่ซื่อสัตย์สุจริต ไม่รับผิดชอบ หรือไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือแบบแผนของทางราชการจนก่อให้เกิดความเสียหาย
- 5. ดัดลอกหรือนำผลงานของผู้อื่นมา为己ของตน
- 6. ใช้หลักวิชาการที่ไม่ถูกต้องในการปฏิบัติวิชาชีพ ส่งผลให้ศิษย์หรือผู้รับบริการเกิดความเสียหาย
- 7. ใช้ความรู้ทางวิชาการ วิชาชีพ หรือเอาดีขององค์กรวิชาชีพแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

ครูต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจ แก่ศิษย์ และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า ครูต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัย ที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ ครูต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจาและจิตใจ ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ และครูต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบโดยต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ และครูต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ โดยต้องประพฤติและละเว้นการประพฤติตามแบบแผนพฤติกรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก. พฤติกรรมที่พึงประสงค์

- 1. ให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือศิษย์และผู้รับบริการด้วยความเมตตาทุกรูปแบบอย่างเต็มกำลังความสามารถและเสมอภาค
- 2. สันนิษฐานการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส
- 3. ตั้งใจ เสียสละ และอุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ศิษย์และผู้รับบริการได้รับการพัฒนาตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล
- 4. ส่งเสริมให้ศิษย์และผู้รับบริการสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากสื่ออุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
- 5. ให้ศิษย์และผู้รับบริการ มีส่วนร่วมวางแผนการเรียนรู้ และเลือกวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมกับตนเอง
- 6. เสริมสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ศิษย์และผู้รับบริการด้วยการรับฟังความคิดเห็น ยกย่อง ชมเชย และให้กำลังใจอย่าง

กัลยาณมิตร

ข. พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

- 1. ลงโทษศิษย์อย่างไม่เหมาะสม
- 2. ไม่ใส่ใจหรือไม่รับผิดชอบต่อศิษย์หรือผู้รับบริการ จนเกิดผลเสียต่อศิษย์หรือผู้รับบริการ
- 3. ดูหมิ่น เหยียดหยามศิษย์หรือผู้รับบริการ
- 4. เปิดเผยความลับของศิษย์หรือผู้รับบริการ เป็นผลให้ได้รับความอับอายหรือเสื่อมเสียชื่อเสียง
- 5. จูงใจ โหม่ง้าว ยุยงส่งเสริมให้ศิษย์หรือผู้รับบริการปฏิบัติต่อศิษย์หรือผู้รับบริการ
- 6. ซักถาม ใช้ จ้าง วาจาหรือผู้รับบริการให้จัดซื้อ จัดหาสิ่งสัพพัตถ์ หรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข
- 7. เรียกร้องผลตอบแทนจากศิษย์หรือผู้รับบริการในงานตามหน้าที่ที่ตนต้องให้บริการ

จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ

ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบอบคุณธรรมสร้างคามสามัคคีในหมู่คณะ โดยพึงประพฤติและละเว้นการประพฤติตามแบบแผนพฤติกรรมดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก. พฤติกรรมที่พึงประสงค์

- 1. เสียสละ เอื้ออาทร และให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ
- 2. มีความรัก ความสามัคคี และร่วมมือกันเพื่อกำลังในการพัฒนาการศึกษา

ข. พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

- 1. ปิดบังข้อมูลข่าวสารในการปฏิบัติงาน จนทำให้เกิดความเสียหายต่องานหรือผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ
- 2. ปฏิเสธความรับผิดชอบ โดยตาทน ให้ร้ายผู้อื่นในความบกพร่องที่เกิดขึ้น

- 3. สร้างกลุ่มอิทธิพลภายในองค์กรหรือกลไกแก่งัดผู้ร่วมประกอบวิชาชีพให้เกิดความเสียหาย
- 4. เจตนาให้ข้อมูลเท็จทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือเกิดความเสียหายต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ
- 5. วิพากษ์วิจารณ์ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพในเรื่องที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือแตกความสามัคคี

จรรยาบรรณต่อสังคม

ครูพึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในหลักการครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยพึงประพฤติและละเว้นการประพฤติตามแบบแผนพฤติกรรม ดังนี้ตัวอย่างต่อไปนี้

ก. พฤติกรรมที่พึงประสงค์

- 1. ยึดมั่น สนับสนุน และส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 2. ให้ความสำคัญต่อสิ่งและศิลปวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการจัดการศึกษาให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
- 3. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ศิษย์เกิดการเรียนรู้และสามารถดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
- 4. เป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินกิจการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพัฒนาเศรษฐกิจภูมิปัญญาท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรม

ข. พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

- 1. ไม่ให้ความร่วมมือหรือสนับสนุนกิจการของชุมชนที่จัดเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษากิจทางตรงหรือทางอ้อม
- 2. ไม่แสดงความเป็นผู้ว่าในการอนุรักษ์หรือพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาหรือสิ่งแวดล้อม
- 3. ไม่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการอนุรักษ์หรือพัฒนาสิ่งแวดล้อม
- 4. ปฏิบัติตนเป็นปฏิปักษ์ต่อวัฒนธรรมอันดีงามของชุมชนหรือสังคม

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ซึ่งหลักใหญ่ ๆ มี

5 อย่าง คือจรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และจรรยาบรรณต่อสังคม ซึ่งพฤติกรรมทั้งหลายดังตัวอย่างข้างต้นหากเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ถ้าข้าราชการครูผู้ใดไปกระทำผิดในข้อหนึ่งข้อใดก็อาจถูกดำเนินการทางวินัยตามควรแก่กรณี จึงเห็นได้ว่ากาประพฤติปฏิบัติหรือการวางตัวของข้าราชการครูนั้นมีความเคร่งครัดแตกต่างกว่าข้าราชการอื่น ๆ อย่างมาก พบกันใหม่ฉบับต่อไป สวัสดี...

